

MODELLSVAR

Åbo Akademis urvalsprov till utbildningslinjen för rättsnotarie den 26 maj 2015 kl. 12:00-17:00

Varje fråga ger vid korrigering max. 10 poäng (totalt max. 50 poäng).
Poängsumman dubblas därefter så att urvalsprovet kan ge maximalt 100 poäng.

FRÅGA 1

Ringa in ett (1) svarsalternativ som överensstämmer med följande påståenden. Rätt svar ger en (1) poäng. Fel svar ger inga poängavdrag. Oklar markering eller flera markeringar på samma fråga ger noll (0) poäng.

A. Med fixköp avses:

- a) Föremålet för köpet utgörs av en funktionsoduglig vara.
- b) Köpare och säljare har avtalat om villkendera parten som ska korrigera fel i varan.
- c) **Det är av särskild betydelse att varan avlämnas en exakt tid eller inom en exakt sista tidpunkt. (s. 134)**

B. CISG Advisory Council består av:

- a) Justitieråd från Högsta domstolen.
- b) **Oberoende internationella toppexperter. (s. 29)**
- c) Personer som de tvistande parterna har utsett till skiljedomare i tvisten.

C. Dispatch-principen innebär att:

- a) Säljaren ansvarar för uppgifter som tidigare säljled har lämnat.
- b) **Den part som har orsakat behovet av olika meddelanden bär risken för att meddelandet kommer fram i tid. (s. 104)**
- c) Tvisten ska avgöras genom skiljemannaförfarande.

D. Förslaget om en gemensam europeisk köplag lades fram av EU-kommissionen

- a) 2009
- b) 2010
- c) **2011 (s. 25)**

E. Aliud betyder att:

- a) **Säljaren har levererat något annat än avtalat. (s. 92)**
- b) Leveransen är felfri.
- c) Säljaren är i dröjsmål med leveransen.

F. *Parol evidence*-regeln innebär att:

- a) Vid avtalstolkning fästs stor vikt vid den korrespondens som parterna har haft före ingåendet av avtalet.
- b) Avtalet får inte motbevisas eller kompletteras genom tolkningsdata vid sidan av avtalstexten. (s. 54)**
- c) Parterna har delad bevisbörda i tvisten.

G. Säljaren befinner sig inte i dröjsmål om:

- a) Dröjsmålet beror på försenad leverans av underleverantör.
- b) Dröjsmålet beror på naturkatastrof.
- c) Dröjsmålet beror på köparen eller ett förhållande som köparen ansvarar för. (s. 77)**

H. Den absoluta fristen inom vilken reklamation bör ske enligt CISG är:

- a) Inom två år från den tidpunkt då varan överlämnades till köparen. (s. 106)**
- b) Inom tre år från den tidpunkt då varan överlämnades till köparen.
- c) Inom två år från den tidpunkt då varan avlämnades till köparen.

I. Fördelning *pro rata* innebär:

- a) Tidsprioriteten är avgörande, d.v.s. en köpare som först har ingått avtal med säljaren har företräde framom en senare köpare.
- b) Varje köpare får en leverans i den proportion som svarar mot omfattningen av de utestående beställningarna och omfattningen av det tillbudsstående lagret. (s. 152)**
- c) Varje köpare får en lika stor del av säljarens lager.

J. D-gruppen i Incoterms består av följande klausuler:

- a) DIP, DAP, DDP
- b) DAT, DAP, DDP (s. 90)**
- c) DAS, DAP, DDP

(Källa: Sandvik – Sisula-Tulokas, Internationella köplagen)

FRÅGA 2

De äkta makarna Gurra (50) och Birgitta (49) har för en tid sedan flyttat till den av FN nyligen erkända staten F.U.S.K.¹ och där bosatt sig i huvudstaden Åbo Dhabi, då Birgitta precis blivit posterad som första ambassadsekreterare vid Finlands Ambassad i landet. Sedan deras ankomst har en del problem uppstått och då ambassadens jurist Leon-Egon (64) är både ganska trött på sitt jobb, och ärligt talat inte verkar ha särskilt bra koll på något som ligger utanför hans examensuppsats ”Byggningsbalkens 12:e kapitel – Hur svin må i ollonskog släppas: En historisk tillbakablickande djupdykning i Sveriges mest spännande lagstiftning”, vänder sig paret nu till dig för råd.

Gurra har vid sidan av sina egna, helt privata internet-studier (eller ”intranätet” som han själv tror att det heter) av vinkel-kons² utbredning i Sverige, blivit anställd av den franska ambassaden som chaufför, då han åtminstone enligt egen utsago talar en mer eller mindre perfekt skolfranska, samt kan framföra de flesta fordon med stadig hand. Redan andra dagen på jobbet hamnar han dock i problem då han ”i en känsla av perfekt självförtroende, och eventuellt inspirerad av de franska kollegornas diskussioner kring och inställning till bilkörande” lyckats tappa kontrollen över sin hyrbil (vilken han även använder i tjänsten) vilken efter att ha kört rakt igenom en gatuförsäljares perfekt uppradade ”äkta kopior” av diverse teknikprylar, däribland iPhone 7, landat med bilen upphängd på en refug vid en av stadens mest trafikerade gator. Snyftande har han ringt och berättat hur han lycklig över att ha hittat en restaurang med ”etnisk mat” fått tag på såväl morots- som lever- och potatislåda, och försökt leverera detta till den finska ambassaden innan hans lunch var över. Nu är insidan av bilen täckt av tidigare nämnda lådor, och utsidan av bilen har några rejäla bucklor, och till det kommer att större delar av gatuförsäljarens sortiment ligger i smulor på gatan.

Birgitta som själv inte verkar ha hamnat i något rättsligt trassel än så länge, kontaktar nu dig och undrar lite osäkert vad hon behöver oroa sig för. Hon vill gärna veta vad som gäller för sin makes situation, samt även vilket skydd hon har om hon skulle hamna i några ”problem med ordningsmakten”. Hon är av uppfattningen att hennes diplomatiska immunitet innebär ett totalt skydd för hennes del, men hon undrar ändå om det finns några undantag till detta. Hon är medveten om att du inte känner till F.U.S.K.:s specifika nationella lagstiftning, men hon har hört att du är lite av en expert när det kommer till frågor om immunitet.

Utöver Linderfalks ”Folkrätten i ett nötskal” kapitel 4 om Immunitet (vilket på pricken beskriver all tillämplig lagstiftning för dessa ärenden) har Finland och F.U.S.K. ett avtal som säger att diplomaters familjemedlemmar tappas det skydd som familjemedlemmar vanligtvis har om de upptar anställning i landet.

Frågor:

- A. Vilket internationellt juridiskt instrument reglerar frågor om diplomatisk immunitet? (1 p.)
- B. Vad omfattar Birgittas immunitet, finns det några undantag? Ange lagrum. (3 ½ p.)
- C. Vad är av betydelse i Gurras situation, vilken typ av situationer omfattas, och vad omfattas inte? Ange lagrum. (3 ½ p.)
- D. Finns det några omständigheter som kan reducera makarnas skydd? (2 p.)

¹ Före detta statsöverhuvudens och bankdirektörers Union för Skattefrihet i Karibien.

² En vinkel-ko är en från början helt vanlig ko, som efter en lång tids betande i de branta sluttningarna kring Klövsjö i Härjedalen, utvecklat olika långa ben för att anpassa sig till bergets lutning, eller ”vinkel”.

MODELLSVAR:

- A. 1961 års Wienkonvention (om diplomatiska förbindelser) (1 p).**
- B. Birgitta är diplomat, alltså art. 31 § 1 (1/2 p). Total immunitet med undantag för frågor rörande ägande eller besittningsrätt till fast egendom (1 p), successions-/arvsfrågor (1 p), samt yrkesmässig verksamhet som är förbjuden enligt art. 42 (1 p).**
- C. Gurra tillhör med största sannolikhet kategorin "Tjänstepersonal", alltså art. 37 § 3 (1/2 p). Skillnad på civil- och straffrättsliga ärenden (1 p). Gurra har immunitet i såväl straff- som civilrättsliga ärenden som skett i tjänsten (1 p), men om han bedöms ha kraschat bilen utanför tjänstetid så ingen immunitet (1 p).**
- D. Medborgarskap eller permanent hemvist reducerar skyddet (1 p). Sändarstaten kan reducera skyddet, men detta måste uttryckas tydligt och skriftligen (1 p).**

(Källa: Ulf Linderfalk (red.), Folkrätten i ett nötskal)

FRÅGA 3

Hur definieras partsbegreppet i förvaltningslagen? Ange även hur det tolkas och tillämpas i praktiken samt om och hur det skiljer sig från partsbegreppet i förvaltningsprocesslagen? (Beakta inte biintervenientens ställning).

MODELLSVAR:

Partsbegreppet definieras på materiella grunder, dvs. utgående från personens förhållande till saken som handläggs (0,5). Enligt förvaltningslagen är den part i ett förvaltningsärende vars rätt (0,5), fördel (0,5) eller skyldighet (0,5) ärendet gäller (0,5). Med uttrycket "ärendet gäller" avses att partsställningen uppstår endast om ärendet rättsligt påverkar personen i fråga (0,5). Ett faktiskt intresse är inte tillräckligt (0,5).

Partnerna i förvaltningsförfarandet är för det första de egentliga parterna (0,5), dvs. de som beslutet gäller (ex. en sökande i ett eget ärende (0,5)) samt parterna i ett förvaltningsavtal (0,5). Andra parter är de som befinner sig i beslutets eller förvaltningsavtalets omedelbara verkningskrets (0,5), dvs. vilkas rättsliga intressen beslutet eller förvaltningsavtalet omedelbart berör (ex. andra näringsidkare (0,5) eller markägare (0,5)). Ibland kan även ett medelbart rättsligt intresse (0,5) utgöra grund för partställning. I synnerhet i tillstånds- och förbudsärenden är det ofta en tolkningsfråga var gränsen mellan medelbara och omedelbara intressen går (0,5)

Partsbegreppet i förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen är i grunden lika (0,5). Den viktigaste skillnaden är att i förvaltningsprocessen bör direkthetskravet alltid vara uppfyllt (0,5), dvs. beslutet bör alltid direkt beröra parten. Detta innebär att partsbegreppet är snävare i förvaltningsprocessen jämfört med i förvaltningsförfarandet. Part i förvaltningsärende kan vara fysiska (0,5) och juridiska (0,5) personer samt även myndigheter (0,5).

(Källa: Heikki Kulla, Förvaltningsförfarandets grunder, s. 149-153)

FRÅGA 4

Ett företag i Tyskland hade köpt 1 800 kg nyzeeländska musslor av en säljare i Schweiz. Parterna hade inte tidigare haft något avtalsförhållande med varandra. Säljaren levererade musslorna till köparens lagerutrymmen 15.3.2015 i enlighet med leveransvillkoren. Leveransen innehöll en faktura, enligt vilken köparen skulle betala köpesumman 6 500 USD inom 14 dagar.

I slutet av mars fick köparen besked om att livsmedelssäkerhetsmyndigheterna hade tagit prov på musslorna, och att musslorna hade konstaterats innehålla väsentligt högre halter av kadmium än vad tyska hälsovårdsmyndigheter rekommenderade: resultaten från provtagningen visade kadmiumhalter på 0,7–1,0 milligram per kilogram. Köparen meddelade säljaren om detta samt om att köparen skulle skicka tillbaka de levererade musslorna, eftersom de inte uppfyllde de tyska myndighetsrekommendationerna. Säljaren meddelade att han inte skulle ta emot varan och krävde att köparen skulle betala köpeskillingen jämte ränta. Säljaren framhöll att musslorna inte hade konstaterats vara oätbara och att säljaren omöjligen kunde vara medveten om de ovanligt stränga myndighetsrekommendationerna i köparens hemstat. Parterna hade inte vid något skede innan eller vid avtalsingåendet diskuterat betydelsen av eventuella myndighetsföreskrifter eller -rekommendationer. Köparen invände att musslornas säljbarhet försämrades avsevärt av den höga kadmiumhalten och att detta givetvis utgjorde ett fel i den sålda varan.

Utgångspunkten i CISG art. 35 (1) är att *avtalet* mellan parterna är styrande för felbedömningen. CISG art. 35 (2) innehåller vissa utfyllande regler angående felbedömningen.

- A. Redogör för innehållet i de utfyllande regler i CISG art. 35 (2) som är relevanta för det förevarande fallet. (max. 3 p.)
- B. Vilken särskild problematik angående felbedömningen aktualiseras i detta fall? På vilket sätt är denna tolkningsproblematik typisk för internationella köp? (max. 1 p.)
- C. Hur har bestämmelserna tolkats? Vilka omständigheter har ansetts vara relevanta? Hur skulle det aktuella fallet bedömas, med beaktande av de vedertagna tolkningslinjerna? (max. 6 p.)

OBS. Frågan gäller endast *felbedömningen*. Ta inte ställning till eventuella påföljder eller till t.ex. kriteriet på väsentlighet.

MODELLSVAR:

- A. Enligt CISG art. 35 (2), punkterna a) och b), överensstämmer varan inte med avtalet om den inte:
- a) är lämplig för det ändamål, till vilket varor av motsvarande beskrivning i allmänhet används; (1)
 - b) är lämplig för ett bestämt ändamål (0,5) som säljare uttryckligen eller underförstått har fått veta vid avtalsslutet, (0,5) utom då det framgår av omständigheterna (0,5) att köparen inte förlitade sig på eller att det var oskäligt för honom att förlita sig på säljarens sakkunskap och bedömning. (0,5)
- B. Den för internationella köp typiska problematiken handlar om att de offentlighetsrättsliga och de andra kraven på varan kan variera mellan olika länder. (1)
- C. Det har ansetts i rättspraxis att standarden i säljarens land är styrande enligt CISG art. 35 (2) (a). (1) Enligt art. 35 (2) (a) kan säljaren *inte generellt förväntas beakta* offentlighetsrättsliga bestämmelser i köparens land, (0,5) utan endast om motsvarande regler också gäller i säljarens land. (0,5) Enligt art. 35 (2) (b) kan sådant beaktande förutsättas, ifall köparen har fäst säljarens uppmärksamhet vid bestämmelserna i köparens land, (0,5) samt möjligen om säljaren måste antas ha känt till dessa bestämmelser av särskilda omständigheter (0,5), såsom när 1) säljaren har t.ex. filial i köparens land, (0,5) 2) parterna har en mera långvarig och fast affärsförbindelse med varandra, (0,5) 3) säljaren regelbundet exporterar till köparens land, (0,5) eller 4) säljaren marknadsför sina varor i köparens land. (0,5) I det aktuella fallet har parterna inte diskuterat myndighetsföreskrifterna eller -rekommendationerna i köparens land (0,5); det finns inte heller andra sådana omständigheter i faktabeskrivningen som skulle tala för säljarens ansvar. (0,5)

(Källa: Sandvik – Sisula-Tulokas, Internationella köplagen, s. 96, 99, 101-103)

FRÅGA 5

Folkrätten saknar en entydig definition av vad en stat är för något trots att statsbegreppet definierats i den så kallade Montevideokonventionen, *Convention on the Rights and Duties of States*, från år 1933. Vilka krav uppställs i Montevideokonventionens definition av statsbegreppet? Vilken betydelse har folkrättsjurister givit åt dessa krav? Glöm inte att ange dina källor!

MODELLSVAR:

Montevideokonventionens artikel 1 (1 p) uppställer följande fyra krav:

1. Permanent befolkning (1 p)
2. Ett territorium som man kontrollerar (1 p)
3. Ett styre (regering, och statsapparat som upprätthåller ett minimum av lag och ordning) (1 p)
4. Förmåga att inleda och upprätthålla mellanstatliga förbindelser (1 p)

Enligt Linderfalk (1 p) kan rådande doktrin sammanfattas som fyra möjliga ståndpunkter:

1. En stat existerar så fort Montevideokonventionens fyra kriterier är uppfyllda (1 p)
2. Montevideokonventionens kriterier bör vara uppfyllda, och staten bör även själv göra anspråk på att vara en stat (1 p)
3. Staten bör förutom det ovannämnda även erkännas av andra stater (1 p)
4. En stat existerar därför att en entitet själv gör anspråk på att vara en stat, och därför att detta anspråk erkänns av andra stater, oavsett om Montevideokonventionens fyra kriterier är uppfyllda eller inte (1 p)

(Källa: Ulf Linderfalk (red.), *Folkrätten i ett nötskal*)